

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ

ΕΣΩΙ θαλερωτάτης βλαστήσεως ανεπαύθη ἐν Κηφισία, ἔπειτα ἀπὸ νόσον βραδείαν, ἀλλὰ καὶ θανάσιμον, εἰς τῶν μᾶλλον εὐσυνειδήτων, ἀλλὰ καὶ μετριοφρονεστέρων ἐργατῶν τῆς Ἑλληνικῆς γραφίδος, ὁ Δημήτριος Βικέλας.

Ἡ δρᾶσίς του εἰς τὰ νεοελληνικά γράμματα οὔτε συνεχῆς εἶναι, οὔτε πολυσχιδῆς. Εἶχε κάποιον διλειταντισμὸν εἰς τὸ συγγράφειν. Δὲν ἐβίαξεν ἑαυτὸν νὰ γράφῃ, ὅπως συμβαίνει σήμερον εἰς τὴν φιλολογίαν μας, ἥτις εἶναι δημοσιογραφικὴ μᾶλλον φιλολογία, ἀλλὰ πάντοτε τὸν ᾤθει ἢ ἔμφυτος καὶ φιλόκαλος ἐπιθυμία νὰ φανῆ ἐπωφελῆς καμμία ἐπιπόλαιος φιλοδοξία. Θὰ ὑπῆρχε πάντοτε ἐν ἑαυτῷ κάποιος ἐσωτερικὸς λόγος. Δι' αὐτὸ τὰ ῥγά του ἀφ' ὅτου ἤρχισε, μαθητῆς ἀκόμη, νὰ γράφῃ στίχους μέχρι τοῦ θανάτου του, ὅτε ἀκμαῖο τάτην ἐτήρει τὴν δύναμιν τοῦ σκέπτεσθαι, συγκεντροῦνται μόνον εἰς ἕξ τόμους, ἐκτὸς τῶν μεταφράσεων.

Ὁ Βικέλας ἦτο εὐρυμαθῆς. Ἦσυχολήθη εἰς τὴν μελέτην τῶν ξένων φιλολογιῶν, ὡς αἰ τραπεζιτικαὶ του ἀσχολαὶ τῷ ἐπέτρεπον, ζῶν δὲ εἰς μεγαλοπόλεις, οἷον τὸ Λονδῖνον καὶ τὰ Παρίσια—ὅπως τὰ ἔγραψεν—ὕλικῶς δὲ ανεξάρτητος, ἠδυνήθη ἀνέτως ν' ασχοληθῆ εἰς φιλολογικὰς μελέτας. Ἡ ἐργασία του φέρει τὸν τύπον τῆς ὅλης ζωῆς του. Ἦρσιμος, γαληνιαῖα, ψυχραίμος. Καμμία ἐπαναστατικὴ ὄρμη εἴτε εἰς τὰς ιδέας, εἴτε εἰς τὴν γλωσσικὴν μορφήν. Τὸ θυμῶν του διὰ τοῦτο ἐν τῇ φιλολογίᾳ μας ἔμεινεν ἀπρόσβλητον. Αὐστηρὸς εἰς τὰς κρίσεις του,

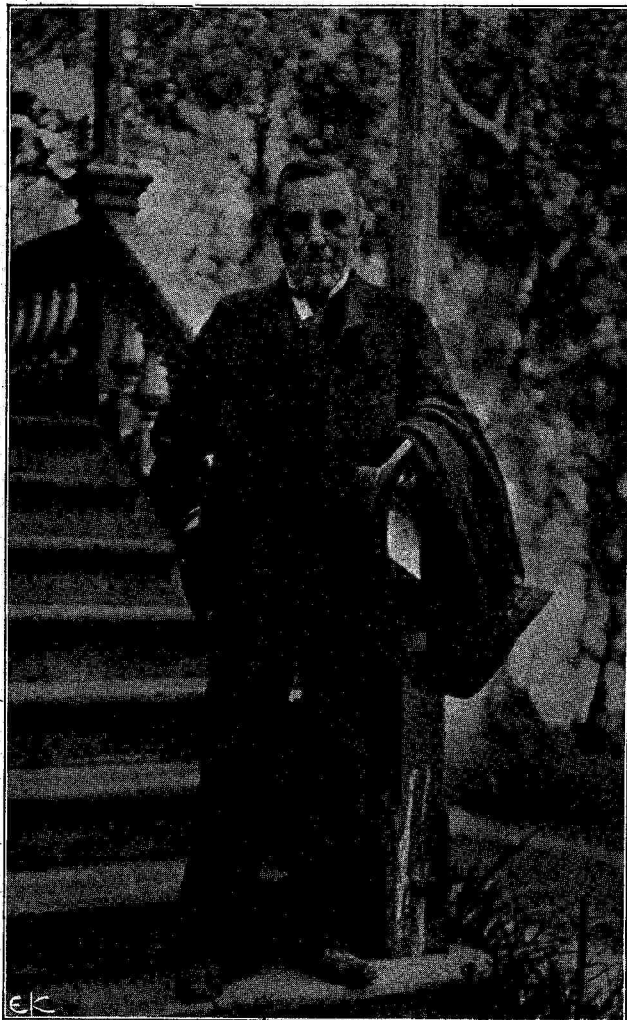
ἀλλὰ μὲ κάποιον προστατευτικὸν ὕφος καὶ συμβουλευτικὸν κύρος.

Ἡ χαιρεκακία καὶ ἡ τυφλὴ προκατάληψις ἦσαν ξένα δι' αὐτὸν ιδιότητες. Ὅπως μὲ τὴν σοβαρὰν, ὡς Ἄγγλου πατρικίου μορφήν, οὕτω καὶ μὲ τὸ σοβαρὸν συγγραφικὸν ὕφος ἐπιβάλλετο εἰς τὴν κοινὴν ἐκτίμησιν. Εἰς τὴν ἀναπτυχθεῖσαν ἀμιλλαν πρὸς εἰσδοχὴν τοῦ νεωτεριστικοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν πολλοῖς νοσηροῦ πνευματικοῦ ὄργασμοῦ ἔμεινεν ἀπαθῆς. Μὲ τὸ παλαιὸν ὕφος, μὲ τὴν ἀπλήν, ἀλλὰ καθαρὰν γλῶσσαν ἔγραψε, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ λιποτακτῆσθαι ἀπὸ τὰς ἡρέμους καὶ ἠθικάς, ὡς ἡ ζωὴ του, ἀρ-

χας καὶ παραδόσεις, ἔμεινεν ὁ αὐτός, ἀντιπρόσωπος τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐγεννήθη καὶ ἔζησεν. Ὁ Βικέλας δὲν ἀνemiχθήθει οἰωρητικῶς εἰς τοὺς περὶ γλώσσης Ὀμηρικὸς ἀγῶνας. Ἀπὸ χαρακτῆρος συμβιβαστικῆς, οὔτε εἰς τὸν ἀρχαῖσμον προσκολληθῆ, οὔτε τὸν χυδαῖσμον ἠνέχθη. Ἦσυχολούθησε τὴν μέσσην ὁδὸν, ἀποφυγὼν τὰς ἐκατέρωθεν ὑπερβολὰς καὶ πιστεύων εἰς τὴν ἀληθῆ πάντοτε ἔσον καὶ εὐφυῶ παραμοίωσίν του, ὅτι τὸ γλωσσικὸν ζήτημα ὁμοιάζει μὲ ἐκκρεμὲς ὡρολογίου, ὅπερ ταλαντεύεται, μέχρις οὗ ὁ νόμος τῆς φυσικῆς βαρῦτητος τὸ ἐπαναφέρει εἰς τὴν φυσικὴν του θέσιν.

★

Ὁ Βικέλας τὸ φιλολογικὸν του στάδιον ἤρχισεν ἀπὸ τοὺς στίχους, οἱ ὅποιοι μόνον ὡς νεανικὸ ἥμποροῦν νὰ θεωρηθῶν. Ἐνωρὶς ἐγκατέλειψε τὰς Μούσας καὶ ἐξέ-

Δημ. Βικέλας

δωκε μελέτην περὶ Βυζαντινῶν.

Ἀσχοληθεὶς εἰς μελέτας εὐρείας τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας, ἀπεκρυστάλλωσε τὰ συμπεράσματά του, γενόμενος ὑπεραπολογητῆς πειστικὸς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου, ἥτις καίτοι μὲ μελανὰ χρώματα χαρακτηρίζεται ὑπὸ τῶν ξένων συγγραφέων, διετήρησεν ἐν τούτοις τὸν πολιτι-